زاویه دید

حمایت از زنان شاغل در قانون جوانی جمعیت

■ کاهش سن بازنشستگی ، مرخصی زایمان و دورکاری در قانون دیده شده است

قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در ماده ۱۷ خود موضوعات پیرامون زنان شاغل را مد نظر قرار داده‌است. ماده۱۷ این قانون می‌گوید:

احکام زیر نسبت به همه مستخدمان و کارکنان در تمام بخش‌های دولتی و غیردولتی لازم‌الاجرا است:

الف ـ مدت مرخصی زایمان با پرداخت تمام حقوق و فوق‌العاده‌های مرتبط به ۹ماه تمام افزایش یابد. در صورت درخواست مادر تا دو ماه از این مرخصی در ماه‌های پایانی بارداری قابل استفاده است. مرخصی مزبور برای تولد دو قلو و بیشتر ۱۲ماه است. در مواردی که مرخصی زایمان موجب اخلال در کار بخش خصوصی شود، پس از تأیید وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی هزینه تحمیل شده توسط دولت جبران خواهد شد.

ب ـ نوبت کاری شب برای مادران شاغل باردار و همچنین مادران دارای فرزند شیرخوار تا دوسال و پدران تا یک ماهگی نوزاد، در مشاغل و فعالیت‌هایی که نیازمند نوبت کاری شب هستند، اختیاری است. شمول این بند شامل بخش خصوصی مشمول قانون کار نمی‌شود.

پ ـ اعطای دورکاری به درخواست مادران باردار، حداقل به مدت چهارماه در دوران بارداری در مشاغلی که امکان دورکاری در آنها فراهم است، الزامی است.

ت ـ مادران شاغلی که از زمان لازم‌الاجرا شدن این قانون فرزند یا فرزندانی به دنیا خواهند آورد به‌ازای هر فرزند، می‌توانند از یک سال کاهش در سن بازنشستگی برخوردار شوند و برای فرزند سوم و بیشتر میزان کاهش یک و نیم‌سال به ازای هر فرزند خواهد بود. حداقل سن بازنشستگی مشمولان این بند برای مادران دارای یک فرزند ۴۲ سال، دارای دو فرزند ۴۱ سال و دارای سه فرزند و بیشتر ۴۰ سال و حداقل با ۲۰ سال سابقه بیمه است. برقراری مستمری یا حقوق بازنشستگی متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه در زمان اشتغال است.

تبصره. بار مالی اجرای این ماده از محل منابع حاصل از اجرای ماده (۷۲) این قانون در ردیف خاصی در بودجه سنواتی پیش‌بینی و به سازمان تأمین اجتماعی و سایر صندوق‌های بازنشستگی تخصیص داده می‌شود. با تمام اینها اما قوانینی همچون دورکاری فقط برای زنان شاغل در بخش دولتی که درصد بسیار ناچیزی از شاغلان را تشکیل می‌دهند موضوعیت دارد و بخش خصوصی به‌سادگی می‌تواند از زیر بار این وظیفه شانه خالی کند. این مسأله اما برای موضوعی به اهمیت ابرچالش جمعیت، چالش‌زا شده‌است. به همین علت هم سیدابراهیم رئیسی، رئیس جمهور چهارمین جلسه ستاد ملی جمعیت سازمان اداری و استخدامی را مکلف کرد راهکارهای تمهید و تسهیلات همزمانی اشتغال و فرزندپروری را برای بانوان شاغل بررسی و به دبیرخانه ستاد ملی جمعیت ارائه کند. رئیس جمهور همچنین بر پیگیری جدی اجرای مصوبات ستاد و قانون جوانی جمعیت از سوی دبیرخانه ستاد ملی جمعیت تأکید کرد و گفت: «اگر دستگاه‌های اجرایی در حین اجرای این قانون با نواقصی مواجه شدند، پیشنهادهای اصلاحی خود را به دبیرخانه ارائه کنند تا پس از بررسی و تصویب برای تصویب نهایی به مجلس شورای اسلامی ارجاع داده شود.»

برای دیدن منبع گزارش کیوآرکد را اسکن کنید

چه تمهیداتی می‌تواند به همزمانی اش

۵ راهکار برای کمک

زهرا چیذری
سردبیر چاردیواری

دلش برای بچه‌ها ضعف می‌رفت. چند سالی می‌شد که ازدواج کرده‌بود اما شرایط بچه‌دار شدن را نداشتند. مشکلات اقتصادی حسابی دست و بال‌شان را بسته بود و مجبور بود برای ترازکردن ترازوی دخل و خرج‌شان کار کند. از سوی دیگر خانواده‌های‌شان هم در شهرستان بودند و امکانش را نداشت بچه را به یکی از مادربزرگ‌ها یا سایر اقوام بسپارند تا کمی آسوده‌تر بتوانند سر کار بروند و درآمدش را داشته باشند. اداره آنها هم مثل اغلب شرکت‌های خصوصی از امکاناتی نظیر مهدکودک و امکانات مشابه محروم بود. تازه اگر می‌فهمیدند باردار شده، ممکن بود ادامه کارش هم با چالش مواجه شود. خلاصه این‌که وقتی به مشکلات اقتصادی و رفاهی بچه‌دار شدن فکر می‌کرد تمام این موضوعات همچون فیلمی از پیش چشمش رد می‌شد و درنهایت به این نتیجه می‌رسید که بهتر است عطای بچه‌دار شدن را به لقای آن ببخشد و بازسرش را در گوشی تلفن همراهش فرو می‌برد و تصاویر بچه‌های نوزاد و شیرخواری را که در گالری گوشی‌اش ذخیره کرده‌بود، با حسرت بالا و پایین می‌کرد! حال وضعیت جمعیتی کشورمان اصلا خوب نیست. این را آمارها می‌گویند. در چنین شرایطی بود که با عنایت به هشدار کارشناسان، قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت شکل گرفت و سرانجام سال گذشته تصویب و ابلاغ شد. قانونی که شاید خیلی از ما با ماجرای تسهیلات ویژه در قرعه‌کشی خودروهای ثبت‌نامی شرکت‌های خودروسازی بشناسیم اما این طرح بخش‌های گسترده‌ای دارد که کمتر رسانه‌ای شده‌است و اگر اجرایی شود، می‌تواند در رشد جمعیت تاثیر مثبتی داشته باشد.

رکوردشکنی کاهش آمار تولد

آمار تولدهای سالانه یکی از مهم‌ترین شاخص‌هایی است که در زمینه سنجش میزان فرزندآوری موردتوجه است. بررسی داده‌های رسمی نشان می‌دهد در سال ۱۳۶۰، بیش از دو میلیون و ۴۰۰ هزار تولد ثبت‌شده که این آمار در سال‌های بعد کاهشی شده‌است. این روند از سال ۱۳۶۵ آغاز شد و از سال ۱۳۹۴ شدت بیشتری یافت و در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ به کمترین میزان نسبت به سال‌های قبل خود رسید و حالا هم رکورد نزولی جدیدی ثبت کرده‌است.

امسال فرزندآوری به کمترین میزان در ۱۱ سال اخیر رسیده و آمار ثبت احوال نشان می‌دهد در ۱۰ ماهه سال ۱۴۰۱، تنها ۸۹۳ هزار و ۷۸۶ کودک متولد شده‌اند که در مقایسه با مدت مشابه سال پیش از آن، ۷/۴ درصد کاهش نشان می‌دهد. در ۱۰ ماهه نخست سال ۱۴۰۰ تعداد ۹۳۷ هزار و ۷۴۹ کودک به دنیا آمدند که ۴۴ هزار نفر بیشتر از مدت مشابه در سال ۱۴۰۱ است. آمار موالید ۱۰ماهه اول سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد، تعداد تولدها نسبت به سال ۱۴۰۰ حداقل ۵ درصد کاهش داشته و این روند همچنان ادامه دارد. اگر وضع به همین منوال پیش برود، آمارهای تولد در سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ هم به همین منوال کاهشی خواهد بود. خلاصه این‌که وقتی به خودمان بیاییم، می‌بینیم آن رشد جمعیتی صفر و منفی که از سال‌ها قبل درباره آن هشدار داده می‌شد بسیار سریع‌تر از چیزی که فکرش را می‌کردیم، سراغ‌مان خواهد آمد. یکی از تبعات این ماجرا هم پیری جمعیت و نبودن نیروی کار است. این آمار و ارقام و گزارش‌های جمعیتی به اندازه کافی گویای ضرورت فرزندآوری است. همین مسأله هم موجب شکل‌گیری قانونی برای حمایت از خانواده و افزایش جمعیت شد.

راهکارها و تسهیلات هم زمانی اشتغال و فرزند پروری

۱- دورکاری

سال ۸۹ به پیشنهاد معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آیین‌نامه دورکاری به تصویب رسید. دو سال پس از تصویب این قانون، معاون رئیس جمهور اعلام کرد که بنا به دلایلی از جمله فراهم نبودن زیرساخت‌ها، نارضایتی کارکنان، دور شدن افراد از محیط کار و کاهش امنیت شغلی، مصوبه دورکاری لغو می‌شود.

تقریبا از آبان ماه ۱۳۹۹ بنا بر اعلام سازمان اداری و استخدامی، بخشنامه‌ای در خصوص دورکاری و حضور کارکنان ادارات در دوران شیوع کرونا در مناطق زرد، نارنجی و قرمز صادر شد اما این قانون هم چند ماه بعد لغو شد. البته بنا به درخواست‌ها و تماس‌های مکرر مادران شاغل دارای فرزند خردسال و پیگیری‌های دکتر انسیه خزعلی، معاون رئیس جمهور در امور زنان و خانواده مجوز استفاده از دورکاری برای مادران شاغل دارای فرزند زیر شش سال در مورخ ۱۲ آبان ۱۴۰۰ صادر شد.

تابستان گذشته بود که انسیه خزعلی، معاون رئیس‌جمهور در امور زنان درباره این قانون گفت: قانون دورکاری هنوز هم وجود دارد و لغو نشده‌است. بخشنامه شده‌است که خانم‌ها همچنان می‌توانند در زمان غیر کرونا و زمانی که ادارات باز است، از قانون استفاده کنند اما این قانون بستگی به این دارد که مدیر مربوطه چقدر همکاری کند و کاری که انجام می‌دهند، قابلیت دورکاری دارد یا خیر.

۲- مشاغل خانگی

در حال حاضر ۴۲۸ رشته شغل وجود دارد که می‌توان در منزل راه‌اندازی کرد و اداره کرد و تدریس خصوصی، برنامه‌نویسی، نویسندگی، بازاریابی، آشپزی و قالیبافی از جمله این شغل‌هاست.

طبق تعریف قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی به آن دسته از فعالیت‌هایی که توسط عضو یا اعضای خانواده در فضای مسکونی در قالب یک طرح کسب و کار بدون ایجاد اخلال در آرامش واحدهای مسکونی همجوار شکل می‌گیرد و منجر به تولید و عرضه کالا به بازار می‌شود، مشاغل خانگی گفته می‌شود.

قابلیت انجام این نوع کسب و کار در خانه مزایای بسیاری برای شاغلان این گروه شغلی ایجاد کرده‌است. شاغلان مشاغل خانگی که

درنگ

آمار زنان شاغل

براساس آمار منتشر شده در سال ۱۴۰۱ تعداد کل شاغلان کشور در بهار سال جاری ۲۳ میلیون و ۵۷۷ هزار نفر برآورد شده‌است. از این تعداد افراد شاغل در اقتصاد کشور ۸۴/۴ درصد سهم مردان و ۱۵/۶ درصد سهم زنان است. بررسی‌ها نشان می‌دهد سهم بخش خدمات از شاغلان کل چه در مورد مردان و چه مورد زنان در بهار امسال نسبت به فصل مشابه در سال گذشته افزایش داشته‌است. سهم بخش خدمات از تعداد شاغلان زن کشور در بهار امسال بالغ بر ۶۰ درصد بوده، بانوان شاغل در این بخش